

KÍSÉRLET KÖZPONTI SZOFTVER ADATBANK LÉTREHOZÁSÁRA

Bárdosi Mária

Országos Széchényi Könyvtár – Könyvtártudományi és Módszertani Központ

Ha könyvtáraink információ-háztartását a kor követelményeinek megfelelő színvonalra kívánjuk emelni, szembe kell nézni azzal, hogy a *személyi számítógép a kommunikáció nélkülözhetetlen eszközevé válik* a nem is nagyon távoli jövőben. Ez a perspektíva egyrészt a mikroszámítógépek könyvtári alkalmazásának problémáit veti fel, másrészt a könyvtári számítástechnikai kultúra megalapozásának, folyamatos ápolásának és terjesztésének kérdéseit.

Ugyanakkor látnunk kell, hogy abban az információs világrendszerben, melyben információs nagyhatalmak vetélkednek az információs világhatalom pozíciójáért, melyben az ötödik generációs számítógépek hódítanak, egyidejűleg létezik számítástechnikai analfabétizmus és számítástechnikai szubkultúra. Magyarországon például "számolni kell azzal, hogy a könyvtárakban a számítógépek használata *teljesen új* jelenség, e gépeknek még nincs hagyománya e szakmában, s ezért túlnyomó többségében teljesen kezdő – »első generációs« – alkalmazókra vár a feladat, hogy e gépek segítségével megbirkózzanak egyre összetettebb munkájukkal" [1].

Köpeczi Béla a Magyar Könyvtárosok Egyesületének 1985. augusztus 28–29-én, Gödöllőn rendezett 17. vándorgyűlésén megnyitó beszédében rámutatott a könyvtárak megnövekedett szerepére a szellemi életben, a műveltség, a tudat alakításában és egyben arra is, hogy a könyvtárak fejlesztése elmaradt a kívánalmaktól [2]; ezért elsőrendű feladatként jelölte meg az *új technika alkalmazását*, mint a könyvtári rendszer szolgáltatásai javításának útját.

Juhász Jenő is a fejlesztés és korszerűsítés szemzőgéből szól a VII. ötéves terv fő feladatainak megkülönböztetett figyelemmel kísért területeiről [3]: "A szakirodalmi ellátás javításának ... igen fontos fundamentuma a dokumentumok korszerű feldolgozása, ezt elsősorban a számítástechnikai eszközök *nagyobb fokú igénybevételével* kívánjuk elérni".

A számítógépesítés járható útjai közül (egy nagy központi egységhez csatlakozó, terminálként működő mikroszámítógépek vagy egymással össze nem kapcsolt készülékek kisebb-nagyobb memóriával) a magyar könyvtáriügy jelenleg a második utat járja.

A könyvtári számítástechnikai infrastruktúra kiépítése a közművelődési könyvtárakban zömmel a Commodore–64-es mikroszámítógépek egyidejű (1984) telepítésével kezdődött, tehát a *számítástechnikai géppark közel egységesnek* mondható, ha nem is optimális a könyvtári technológia szempontjából. Jelenleg a könyvtárak külön-külön fognak hozzá a számítástechnika alkalmazásához. Az alkalmazási területek hasonlósága, az ugyanarra a géptípusra írt programok gazdag választéka azonban – és ami nagyon fontos: kompatibilitása* – reális esélyt jelenthet arra, hogy idővel, amikor a mikrogépek majd hálózatban tudnak működni, megvalósulhasson az integrált könyvtári rendszer. Részben úgy, hogy az egyes könyvtárakban a teljes könyvtári munkafolyamatot automatizálják az előszerzeményezéstől a szolgáltatásokig, részben úgy, hogy a kis hardverek (mikroszámítógépek) megléte a könyvtárakban lehetővé teszi, hogy a könyvtárosok – csatlakozva az országos és külföldi számítógépes hálózatokhoz és adatbázisokhoz – *a könyvtári munka és szolgáltatás új minőséget jelentő gyakorlatát* teremtsék meg.

* Persze a kompatibilitás nem valósul meg magától. Valószínű, hogy a sokféle program kompatibilitásának biztosítása több szellemi előkészítő és szervezőmunkát igényelne, mint az egyes feladatokat alkalmasan megoldó típussoftverek specifikálása és központi megvalósítása. A típussoftverek nem gátolnák az új ötletek megvalósítását, viszont azt az alapot jelentenék, amivel az eseti fejlesztéseknek kompatibilisnak kell lenniük. – A szerk.

Azáltal, hogy a számítástechnika mint a korszerűsítés eszköze napirendre került, a könyvtárügyben egyre világosabbá válik, hogy a kívánatos színvonal eléréséhez fejlettebb hardvertípus szükségeltetik, mint amit a Commodore-64 képvisel. Megjelenése és hozzáférhetősége azonban előnyökkel is jár:

- ◆ eloszlatja azt a tévhitet, miszerint a számítógép csak a különleges tehetségűek játéka,
- ◆ segítségével a könyvtárosok megismerkedhetnek a számítógépes könyvtári munka alapjaival, s a gép egyre inkább a problémák megoldására használható nélkülözhetetlen munkaeszközzé válik,
- ◆ szellemi előnyökhöz lehet jutni általa (pl. oktatóprogramok alkalmazásával kiválóan fejleszthető a nyelv- és szaktudás),
- ◆ fokozhatja a kreativitást, ha a könyvtár vagy a könyvtáros könyvtári célfeladatok megoldására szolgáló szofverkészítésre szánja el magát,
- ◆ a könyvtárhasználók számára az ismeretek bővítésére és mélyítésére szolgáló legkorszerűbb segédeszköz.

A számítógépek funkciója már – függetlenül attól, hogy nagy-, mini- vagy mikrogépekről van-e szó – általában a FELADATMEGOLDÁS: azaz ugyanazt a számítógépet attól függően használhatjuk különböző feladatok megoldására, hogy milyen utasítássorozattal (program) töltjük fel. A számítástechnika alkalmazásának tehát a gép (hardver) önmagában csupán egyik feltétele, amelynek működtetéséhez megfelelő választékú és minőségű programok (szoftver) szükségesek.

Dán Róbert *A holnap könyvtára* c. rádióinterjújában [4] a következőképp nyilatkozott: "A modern bibliotéka gyűjtőkörébe természetesen nemcsak a hagyományos értelemben vett könyv és folyóirat tartozik, de a mikrofilm, a lemez, a magnó- és videokazetta, a magnesszalag, vagyis újabb és újabb információhordozók sokasága is." Az újabb és újabb információhordozók sokaságába legújabbként a géppel olvasható adathordozó is beleértendő, a rajta levő szoftver pedig a könyvtári munkának egyrészt tárgya lehet (mint gyűjtött, őrzött és használható dokumentum), másrészt a számítógépes könyvtári munka alapeszköze is.

Két fontos körülményre hívja fel a figyelmet Boros László az *Élet és Irodalom* c. hetilapnak adott interjújában [5] (melyben egyebek között *házánk és a mikroelektronikai forradalom viszonyának* kapcsán nemcsak kihívásról, de fáziskészségről, lépéshátrányról, hiányhelyzetről, az ütemet mindig megszabó gazdasági kényszerről: a magas árszintről, bonyolult beszerzési utakról is beszél):

- ◆ "aki az ismeretszerzésben nem jut el egy adott szintre, az még akkor sem tudja alkalmazni az új

ismeretadó rendszereket, ha megvannak az anyagi feltételek",

- ◆ "ha az új technika adaptációja spontán módon megy végbe, akkor szükségszerű következménye az lesz, hogy a buták még butábbak, az okosak pedig még okosabbak lesznek".

A hazai könyvtárügyi adottságokból, lehetőségekben és problémákból kiindulva az *Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központja* (továbbiakban KMK) egy hosszabb távú, több lépcsős akcióterv megvalósításába fogott bele, amelynek végrehajtása során elsőként megpróbálja felmérni a könyvtárak hardver- és szoftverellátottságát, a számítástechnika jelenlegi konkrét könyvtári alkalmazási területeit és a számítógépeket alkalmazó, illetve felhasználó könyvtári szakemberek képzettségi szintjét. Ez a munka a helyzet feltérképezésén kívül értékelni kívánja a gépek használatát, minősíteni a gépek használhatóságát és feltárni a mikroszámítógépekkel végezhető munkafolyamatokat. Háttéranyagul kíván szolgálni a könyvtári számítógépes szakemberek képzéséhez és továbbképzéséhez szükséges korszerű tanközpont kialakításához.

A KMK másik vállalkozása a szoftverekkel függ össze. A mikroszámítógépek célszerű alkalmazása megfelelő programkínálat esetén valósulhat csak meg. A könyvtári szoftverellátás azonban jelenleg nem kielégítő. A könyvtári programkészlet meglehetősen tarka képet mutat, melyben a látszólag bőséges választék valójában a kínálat és kereslet egyensúlyának hiányából következik. De a túlkínálat is csak azzal a megszorítással érvényes, hogy bizonyos feladatok megoldására több programot is lehet találni, más feladatok megoldására pedig egyáltalán nincsenek szoftverek. A különböző forrásokból (állami támogatás, magánszemélyek, gmk-k, könyvtárosok produktumai) születő programok jelenleg alig ismertek; egyesek túlságosan drágák, mások párhuzamosan készültek ugyanarra a feladatra, és szinte mindegyik túl speciális, egyedi termék. Azaz továbbra is kielégítetlen a feladatrendszer igényeire szabott, könyvtári szempontból kifogástalan, könnyen kezelhető és megfizethető szoftverekre irányuló kereslet.

Régóta él az igény a könyvtári programkészítés koordinálására, a programok feltárására, a róluk szóló tájékoztatás megszervezésére. Több fórumon hangzott el kritikai észrevétel a mikroelektronikai forradalom korában tarthatatlan szoftverkészítési, -készítetési és -terjesztési szervezetlenségről, s vetődött fel a központi programellátás, a központi keretből finanszírozott programkészítés és a Commodore-64-re írt programok szervezett forgalmazásának kívánalma. A Magyar Könyvtárosok

Egyesülete gödöllői vándorgyűlésén (1985) az audiovizuális bizottság fogalmazta meg először javaslatok között: "Létre kell hozni az intézményekben és a magánszemélyek által készített könyvtári témájú programok országos adattárát" [6]. Kell lennie tehát egy tárnak, egy központi lelőhelynek, ahol – lépést tartva az IFLA bibliográfiai számbavétel, a dokumentumok hozzáférhetősége és a nemzetközi MARC* programjával – gondoskodnak e nem hagyományos dokumentumok megfelelő kezeléséről**, gyűjtéséről, tárolásáról, feltárásáról és a róluk szóló folyamatos tájékoztatásról.

Az első könyvtári szoftverkatalógus Magyarországon Tóth Dezső irányításával alkalmi vállalkozásként készült az MKE av-bizottsága által 1985. november 12-én rendezett országos szoftverbemutatóra [7]. A KMK az e kiadványban regisztrált és annotált harminc program különböző szempontú csoportosításával kialakított egy manuálisan kezelt *mintaadatbázist*, melyet *szemléltetőeszközként* bemutatott az MM Vezetőképző Intézet által a közművelődési könyvtárosok részére szervezett és a KMK-val közösen gondozott továbbképző tanfolyamon, mint *egy jövődó programkönyvtár bibliográfiai szintű változatát*.

A mintaadatbázis betűrendes alapfájlját szakcsoportok szerinti rendezett rész követi:

- ◆ könyvtári célfeladatok (pl. címleírás, állomány-ellenőrzés, kölcsönzés, statisztika) segítő programok,
- ◆ oktatóprogramok,
- ◆ adatbázis-kezelő programok,
- ◆ ügyviteli programok,
- ◆ szövegszerkesztő programok,
- ◆ általános (nem könyvtári, de a számítógépes könyvtári munkával kapcsolatos) szakfeladatokat megoldó programok.

Elkészült a kiadók/forgalmazók szerinti mutató, és a programok géptípusok szerint is csoportosítva vannak:

- ◆ Commodore-64,
- ◆ M08X,
- ◆ Proper 16,
- ◆ Sinclair ZX-Spectrum.

Lehetőség van még az ár-adatok szerinti keresésre is. (A harminc program ára 10 ezer és 100 ezer Ft között szóródik.)

Nyilvántartásunkból bemutatunk néhány figyelemre méltó szoftvert, amelyek feltárásánál *elsőként történt kísérlet számítógépes programok új típusú bibliográfiai leírására*:

* Machine readable cataloguing = számítógéppel kezelhető katalógizálás.

** Lásd még: Szöllősy Éva: Társadalomtudományi adatkönyvtárak. = *Könyvtári Figyelő*, 24. köt. 5. sz. 1978. p. 610–617.

- ◆ *Címleíró*: Könyvtári címleírást készítő és sokszorosító program / Tuboly Vince. - Körmend : Városi Könyvtár, 1985. - 1 mgk. ; 10 k ; BASIC nyelvű ; Spectrum

A gép három főbb leírástípus közül választva a beírt adatokat a leírás szabályainak megfelelően a hozzá csatlakoztatott nyomtatón kiírja. A kívánalmak szerinti mennyiségben (folytonos 125 mm széles szalagra) megismétli, betartva a katalóguslap szabványméreteit.

- ◆ *Tubstat* : Könyvtári statisztika / Tuboly Vince. - Körmend : Városi Könyvtár, 1984. - 1 mgk. ; 15 k ; BASIC nyelvű ; Spectrum

A program az adott könyvtár és a hozzá tartozó könyvtári hálózat statisztikai adatait dolgozza fel és értékeli. Az érvényes statisztikai jelentőlap adataiból elvégezhető az állomány alakulása, forgalmi adatok, viszonyszámok, tervezett és teljesített tervszámok viszonya stb. műveletei.

- ◆ *Leltározó-állományellenőrző program* / Eötvös Károly Megyei Könyvtár. - Veszprém : EK Megyei Könyvtár, 1985. - 1 mágneslemez ; BASIC nyelvű ; C-64

A program – mint a neve is utal rá – a könyvtárak állományának nyilvántartására, ellenőrzésére alkalmas. Egy lemezoldalra 20 000 adat (leltári szám, raktári jelzet) fér. A programmal csoportleltár készítését, kinyomtatását is el lehet végezni.

- ◆ *ETO - Európa* : Számítógépes oktató- és ellenőrző program az ETO 8/9 főosztályaihoz / Pálvölgyi Mihály, Angler Ottó. - Szombathely : Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola, 1985. - 1 mágneslemez ; BASIC nyelvű ; C-64

A program megismertet az ETO nyelvi alosztásával és annak a 80-as osztállyal (nyelvtudomány) való összefüggésével; a 82/98 osztályokkal (irodalom), továbbá a földrajzi alosztással és annak a 908 alosztállyal (honismeret) való összefüggésével, a 91 osztállyal (földrajz) és a 94/99 osztályokkal (történelem). A program oktató és ellenőrző részt tartalmaz. Európa, valamint a szomszédos területek (Afrika, Ázsia egy része) példáján szemlélteti a fenti összefüggéseket, segíti az információkeresésben gyakran szükséges ETO-számok emlékezetbe vésését, aktív használatát.

Érdekességgé megemlíthetjük még a mintaadatbázisban szereplő *Qsnet C-64* alapú *lokális hálózatcsaládot*, amely hat C-64 gép, négy hajlékonylemez-egység és két nyomtató együttes működését teszi lehetővé. A közösen használt perifériákon kívül a terminálként működő C-64 gépeknek saját perifériakészletük is van. Az operációs rendszer ve-

zérülésével a programok és az adatállományok hálózat szinten mozgathatók (kifejlesztője a Qualisoft Számítástechnikai Kiszövetkezet).

Mintaadatbázisunk az érdeklődők számára hozzáférhető a KMK módszertani kutatási és továbbképzési osztályán (Országos Széchényi Könyvtár, Budapest, Budavári Palota F épület, 640-es szoba).

A IV. országos könyvtárügyi konferencia szerint megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a központi szolgáltatások fejlesztésére, s szükség szerint újabb vállalkozások indítására is sor kerülhet. Többek között indokolt megkezdeni egyes nem hagyományos dokumentumtípusok központi katalógusainak kiépítését is.* Egy ilyen dokumentumtípusra orientált központi szolgáltatás lehetne a *központi könyvtári szoftver adatbank*.

A KMK első lépésként megkezdte a közművelődési könyvtárakban használatos (vagy potenciálisan használható) mikroszámítógépes programok számbavételét, összegyűjtését, feltárását és minősítését. A munka első fázisában a fő figyelmet a Commodore-64-es gépek programjaira fordítja, később azonban kiterjeszti gyűjtését a más típusú számítógépekre írt programokra is. Az adatbankba bekerülő programokat különböző szinteken lehet feltárni:

- ◆ a programok annotált bibliográfiai leírása a leelőhely megjelölésével,
- ◆ részletes programismertetések,
- ◆ konkrét programdokumentáció,
- ◆ maguk a programok (ehhez természetesen megfelelő választékú géppark is szükséges).

Bármilyen szinten valósuljon is meg azonban a feltárás, a központi szoftver adatbankba csak minősített programok kerülhetnek, s a nyilvántartás kriti-

kai állásfoglalásokat és ajánlásokat is tartalmazna mind számítástechnikai, mind könyvtári szempontból.

A központi könyvtári szoftver adatbankra szervezhető épülhet egy tájékoztató kiadvány, mely gyorsan és széles körben juttatja el a felhasználókhöz a legfrissebb tudnivalókat: az Új Könyvek mintájára az *Új Könyvtári Szoftverek* c. periodikum évi kétszeri megjelentetése is a tervek között szerepel.

A szoftverek központi terjesztését jelentős mértékben nehezítik a szerzői jogi problémák és a pénzügyi nehézségek. Magyarországon nincs még hivatalos szoftverkiadó/sokszorosító, amely lehetővé tenné a kötelepéldány-szolgáltatás kötelezettségének kiterjesztését a szoftverekre is.

A fentiekben kifejtettek kiépítése és tényleges megvalósítása az illetékes főhatóságok (MM, OMFB, MTA) gyors és hatékony intézkedéssorozatát igényli, a tervek megvalósításához szükséges anyagi, személyi, jogi és tárgyi feltételek biztosításával együtt.

Hivatkozások

- [1] SZÜCS Jenőné—GERŐ Péter—SZÖLLŐSY Éva—UNGVÁRY Rudolf: A könyvtári mikroszámítógépek szoftverellátása. Döntés-előkészítő javaslat. Kézirat. Bp., 1985. február 15. 9 p., melléklet: TUDOR-tervezet.
- [2] KÖPECZI Béla: A jubiláló Magyar Könyvtárosok Egyesületének köszöntése. = Könyvtáros. 35. köt. 12. sz. 1985. p. 699—701.
- [3] JUHÁSZ Jenő: Számvetés... 1985. Tervek... 1986. = Könyvtáros, 36. köt. 1. sz. 1985. p. 4—5.
- [4] DÁN Róbert: A holnap könyvtára. Rádióinterjú. Bp., 1985. december 5.
- [5] FAZEKAS Erzsébet: Közösség vagy magányteremtés? Beszélgetés a mikroelektronikáról. = Élet és Irodalom, 1985. december 6. p. 7.
- [6] A Magyar Könyvtárosok Egyesületének jubileumi vándorgyűlése. = Könyvtáros, 35. köt. 11. sz. 1985. p. 635—643.
- [7] Könyvtári programok katalógusa. [Összeáll.: Radnai Zsuzsanna—Szabóné Mészáros Edit] Veszprém, 1985. 18 p. (szabadlappos).

* A magyar könyvtárügy helyzete és fejlesztési programja. (Készült a IV. országos könyvtárügyi konferenciára) Budapest, OKT, 1981. p. 42—45.

BÁRDOSI Mária: Kísérlet központi szoftver adatbank létrehozására

Amíg a választék csak nagy-, közép- és miniszámítógépekből állt, a könyvtári feldolgozás automatizálása anyagi okokból csak vontatottan haladt. Ezáltal azonban gyakorlat se alakult ki abban, hogy a viharosan fejlődő számítástechnikai eszközökkel mind műszaki, mind szervezési szempontból haté-

BÁRDOSI, M.: An experiment for creating a central software data base

While one could only choose from among mainframe, medium and minicomputers the automation of library processings had been going on slowly owing to financial reasons. Therefore, however, no convention has been established for the effective handling of rapidly developing computer means

konyan tudjanak bánni. Mikor a mikroszámítógépek révén — hála megfizethetőbb áraknak — bizonyos lehetőségek nyíltak a gépesítésre, e lehetőségekkel egy viszonylag tapasztalatlan felhasználói kör került szembe. Többek között a legegyszerűbb tájékoztatói lehetőségek is hiányoznak arról, hol és milyen szoftvertermékeket használnak, hogy a gyakorlati eredményeket tanulmányozni és adott esetben átvenni lehessen. A hibás döntések, üresjáratok és végül a kiábrándulás elkerülésére sürgős szükség van az adatok gyűjtésére. Az Országos Széchényi Könyvtár Módszertani Központjában ezért számba veszik a könyvtárakban jelenleg található mikroszámítógépeket, a fejlesztések által érintett szakemberek képzettségét és nem utolsósorban a már meglévő, illetve tervezett mikroszámítógépes rendszereket. Központi adatbank készül, mely a kereskedelmi forgalomban kapható, illetve a felhasználóknál található szoftvertermékek több szempont alapján rendezett adatait fogja tartalmazni bárki számára hozzáférhetően.

* * *

БАРДОШИ, М.: Опыт создания центрального банка данных по программам

До тех пор, пока выбор состоял только из больших, средних и мини-ЭВМ, автоматизация библиотечных процессов по материальным причинам продвигалась очень медленно. В связи с этим не сложилась практика эффективного использования как в техническом, так и в организационном отношении быстро развивающихся средств вычислительной техники. Когда, благодаря микро-ЭВМ, их приемлемой цене, открылись возможности автоматизации, с этими возможностями столкнулся сравнительно неопытный круг потребителей. В том числе не хватает даже наипростейших возможностей для информации о том, где и какое программное обеспечение применяется для того, чтобы можно было изучить практические результаты и в данном случае принять их. Для избежания ошибочных решений, холостых ходов и разочарования необходим срочный сбор данных. Поэтому в методическом центре Государственной библиотеки им. Сечени учитывают возможности применения всех имеющихся в библиотеках микро-ЭВМ, подготовленность специалистов, затронутых развитием, и, не в последнюю очередь, имеющиеся или планируемые системы микро-ЭВМ. Разрабатывается центральный банк данных, который будет содержать доступные для всех и имеющиеся в торговле и у потребителей программы.

* * *

from both technical and organization point of view. While the advent of microcomputers — due to their more reasonable prices — opened up certain possibilities for automation, these possibilities were met by relatively inexperienced users. Among others there is a lack in the most simple sources of information on where and what kind of software products are used so that the practical results could be studied and in certain cases to be adopted. In order to avoid errors in decisions, idlings or disappointments there is an urgent need for data collection. For this reason the Centre for Methodology of the National Library has decided to take stock of the library microcomputers, of the qualification of experts involved in developments and of the already existing or scheduled microcomputer systems. A central data base accessible by anyone is being set up that is going to contain the data arranged or grouped from various points of view concerning the software products available or in the possession of users.

* * *

BÁRDOSI, M.: Ein Versuch, eine zentrale Software-Datenbank zu erstellen

Solange die Auswahl aus Gross-, Mittel- und Minicomputern bestand, ging die Automatisierung der Bibliotheken aus finanziellen Gründen nur zögernd voran. Dadurch aber fehlte es auch an jeglicher Übung, mit den sich stürmisch entwickelnden rechentechnischen Mitteln sowohl aus technischer als auch aus organisatorischer Sicht effektiv umzugehen. Nun da sich durch die Mikrocomputers dank ihrer Preislage eine gewisse Möglichkeit zur Automatisierung eröffnete, zeigte sich ein im Verhältnis dazu völlig unerfahrener Anwenderkreis; es fehlen auch einfache Orientierungsmöglichkeiten unter anderem, wo und was schon an Softwarerarbeit investiert wurde, um praktische Ergebnisse studieren und gegebenenfalls übernehmen zu können. Um Fehlentscheidungen, Lehläufe und letztlich auch eine Ernüchterung zu vermeiden, ist es erforderlich, geeignete Informationshilfen zu bieten. Die Methodische Zentrale der Nationalbibliothek Széchényi versucht deshalb eine Aufnahme des zurzeit vorhandenen Bestandes an Mikrorechnern in den Bibliotheken, des Bildungsstandes der durch die Entwicklung betroffenen Fachleute und der vorhandenen bzw. geplanten Anwendungen durchzuführen. Es wird eine zentrale Datenbank aufgebaut, über die die im Handel angebotenen bzw. bei den Anwendern befindlichen Softwareprodukte durch jeden Interessenten abgefragt werden können.

* * *